

شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر وقوع سرقت (مورد مطالعه: شهرستان بهبهان)

اعظم دهقان^۱

ارسلان کوشا^۲

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۲/۱۰

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۵/۲۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل وقوع سرقت در شهر بهبهان انجام شده است. روش تحقیق در پژوهش حاضر توصیفی-پیمایشی است و اطلاعات مورد نیاز پژوهش نیز با دو روش کتابخانه‌ای و میدانی تهیه شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش شامل پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده است. سپس برای تحلیل داده‌های آماری از نرم‌افزار SPSS به روش‌های دو یک متغیره برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است. به نظر می‌رسد بین عوامل متعددی از جمله عوامل فردی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی و وقوع سرقت در شهر بهبهان رابطه وجود دارد همچنین به نظر می‌رسد برخی از این عوامل نسبت به بقیه مهم‌تر بوده و از اولویت بیشتری برخوردارند. یافته‌ها نشان داد که اولین و مهم‌ترین عامل مؤثر بر سرقت، نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات، دومین عامل مهم، اعتیاد و سومین عامل مهم، مهاجرت به شهر بهبهان می‌باشد، و سایر عوامل به ترتیب اولویت عبارتند از: میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت، عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری، عدم آگاهی از قوانین، بیکاری، پایین بودن مشارکت مردمی، فقر، نبود پارکینگ کافی، وجود افراد شرور و سابقه‌دار در محل سکونت، نبود روشنایی کافی، طمع و زیاده‌خواهی، عادت و تعریخ و سرگرمی، ضعف باورهای مذهبی.

واژه‌های کلیدی: سرقت، عوامل مؤثر بر سرقت، بهبهان.

---

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر (نویسنده مسئول)
Aazam.Dehghan91@gmail.com

۲. استادیار گروه حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوشهر

Arsalan.koosha.@gmail.com

۱- مقدمه

امروزه با گسترش شهرها، معضلات و مشکلات شهری نیز افزایش یافته است، به موازات کارکردهای مثبت شهرنشینی، جنبه‌های منفی زندگی جمعی و اجتماعات بزرگ و شهرنشینی چهره نشان داده است. یکی از مهم‌ترین معضلات در اکثر شهرهای جهان افزایش نرخ بیکاری و انحرافات اجتماعی می‌باشد. وقوع جرایم در محیط‌های شهری نه تنها نظم اجتماعی را مختل می‌کند، بلکه همراه خود ضایعات سنگین و وخامت کلی در کیفیت زندگی پدید می‌آورد. امروزه برای حفاظت از اموال روش‌ها و تکنیک‌ها و وسایل جدیدی در بازارها ارائه می‌شود. این اختراعات و تکنیک‌ها هر روز پیچیده‌تر شده و افزایش می‌یابد. اما روش اصلی و عقلایی در پیشگیری از سرقت‌ها، شناسایی علل و عوامل سرقت می‌باشد، تا چاره‌جویی اساسی شود. به طور معمول در وقوع جرایم عوامل و علل متعددی دخالت دارد و نمی‌توان یک عامل را در بروز نوعی جرم مطلق دانست. پرداختن به علل و عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، فردی و محیطی پدیده سرقت برای شناخت عمیق‌تر این پدیده و پیامدهای مخرب فردی و اجتماعی آن اهمیت زیادی دارد. ریشه‌ها، علل و عوامل ناهنجاری‌ها باید مورد مطالعه قرار گیرد. ضرورت توجه به تحقیقات در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر سرقت می‌تواند زمینه اقدامات مناسب را با توجه به یافته‌های به دست آمده توسط مسئولین مربوطه فراهم آورد. راه درست برای پیشگیری، انجام مطالعات علمی برای شناخت ریشه و علل این گونه جرایم است. هر چند در خصوص جرایم و به خصوص سرقت به طور کلی بحث و تحقیقاتی انجام گرفته است که علل و عوامل آن احصاء و بازگو شده و به صورت علمی نیز ارائه شده است؛ اما تا کنون تحقیق خاصی در مورد بررسی عوامل سرقت در شهر بهبهان و ارائه راهکارهای مناسب جهت پیشگیری از هر یک از این عوامل که منتج به پیشگیری و کاهش جرم سرقت در شهر بهبهان می‌شود صورت نگرفته است. لذا با توجه به اهمیت سرقت هم‌چنین وضعیت خاص شهر بهبهان و سرقت‌هایی که بعضاً مسلحانه و همراه با درگیری صورت گرفته هم‌چنین مشاهدات و مصاحبه‌هایی که محقق در سطح شهر با شهروندان و مسئولان داشته است این ضرورت دیده می‌شود

تا به بررسی بهتر این بزه در سطح بهبهان پرداخته شود زیرا عواملی وجود دارد مثل افزایش جمعیت و گسترش مهاجرت که منجر به افزایش روزافزون جرایم به خصوص سرقت شده است که بر طبق مشاهدات به نظر می‌رسد که مرتکبان اصلی آن را مهاجرین از روستاها و شهرهای کوچک اطراف تشکیل می‌دهند و همچنین عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی، محیطی و فردی که با بررسی و ریشه‌یابی آن‌ها و یافتن راه حل و ارائه راهکارهایی مناسب برای پیشگیری از جرایم به خصوص سرقت بسیار مؤثر است و سهم بزرگی در برقراری امنیت شهر و بازگشت به امنیت سال‌های نه چندان دور شهر بهبهان دارد. حال سؤالاتی که پیش می‌آید این است که چه عواملی در بروز جرم سرقت در شهر بهبهان مؤثرند؟ و اهمیت نسبی این عوامل نسبت به هم چگونه است؟ که در این پژوهش تلاش می‌شود بدین سؤالات پاسخ داده شود.

۲- ادبیات تحقیق

۲-۱- مفهوم سرقت

سرقت از نظر لغت کلمه‌ای است عربی از ماده سرق به فتحه و کسره به معنای دزدیدن و مصدر آن سرقت است و سارق به معنای دزد و مؤنث آن سارقه می‌باشد که استراق سمع نیز به معنای دزدانه گوش دادن از همین ماده گرفته شده است (صبری، ۱۳۷۸: ۳۵). در فرهنگ لغت معین سرقت به معنی دزدی کردن و دزدی آمده است (معین، ۱۳۸۱، ۱۸۶۴). در قانون مجازات جدید مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ تعریف سرقت در بخش حدود دست خوش تحول شد است. در ماده ۲۶۷ این قانون تعریف سرقت عبارت است از: «ربودن مال متعلق به غیر» و قانونگذار قید پنهانی بودن را در تعریف جدید حذف کرده است و در ماده ۲۶۸ شروط چهارده گانه‌ای را عنوان داشته و در صورت دارا بودن تمام شروط سرقت را موجب حد دانسته است و در بند «ث» ماده مذکور عنوان می‌کند که هتک حرز و سرقت مخفیانه باشد. همچنین در فصل بیست و یکم قانون مجازات مصوب ۱۳۹۲ در بخش تعزیرات در ماده ۶۵۱ عنوان می‌کند که هرگاه سرقت جامع شرایط حد نباشد ... سرقت را تعزیری دانسته است در واقع مواد مربوط به سرقت همان است

که در قانون پیشین بوده و در اینجا باز هم تکرار شده است و قانونگذار با حذف قید پنهانی بودن از تعریف سرقت، تعریف مذکور را شامل هر دو نوع سرقت حدی و تعزیری قرار داده است.

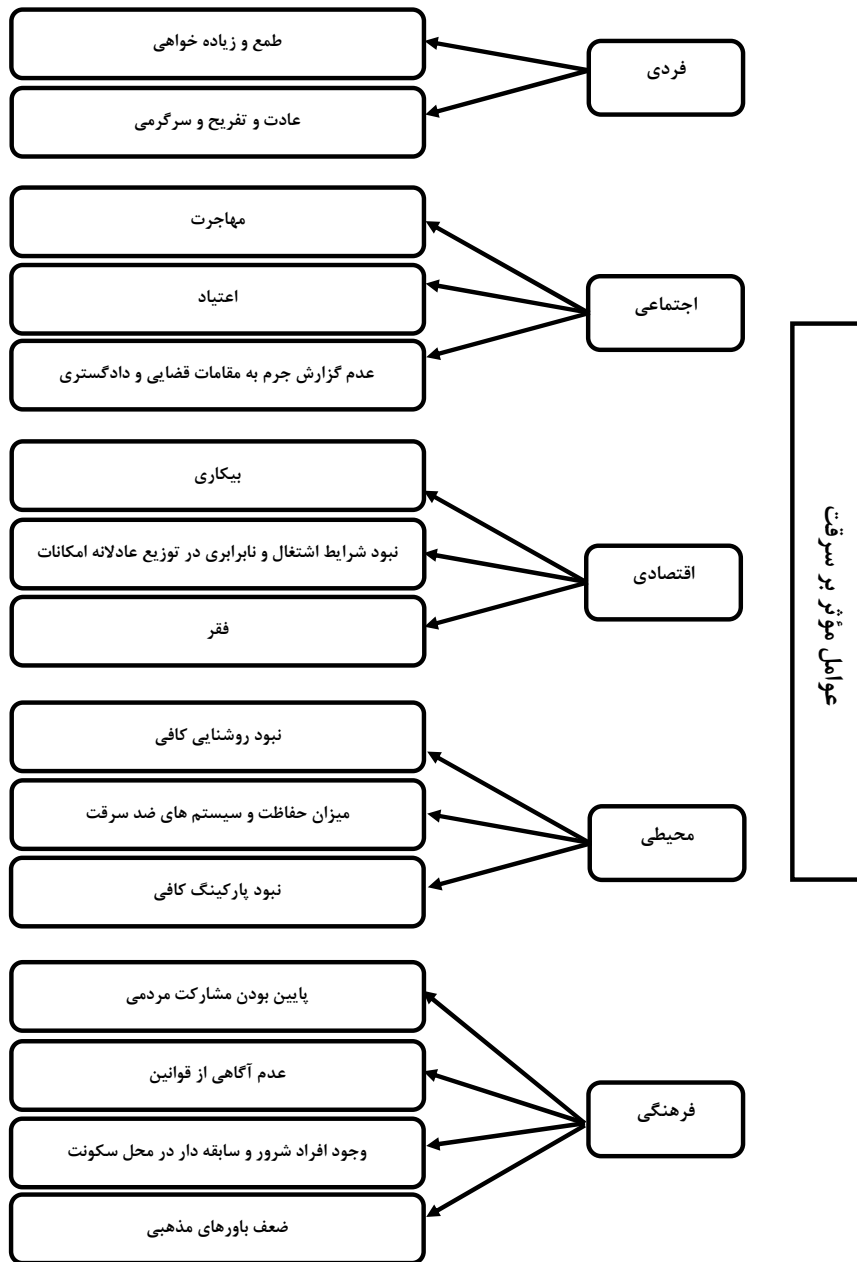
۲-۲- پیشینه پژوهشی عوامل مؤثر بر سرقت

جدول (۱): خلاصه پژوهش‌ها در زمینه عوامل مؤثر بر سرقت

ردیف	منبع	عوامل و شاخص‌های مورد بررسی
۱	علی‌وردی‌نیا (۱۳۸۳)	جمعیت و اعتیاد به ترتیب بیشترین اهمیت در تعیین میزان وقوع سرقت در ایران می‌باشند.
۲	قهرمانی، کوه‌آراء (۱۳۸۶)	پوشش نامناسب گشت‌های انتظامی خودرویی و موتورسیکلتی، نداشتن پاس‌های ثابت و سیار در سرقت مؤثرند
۳	علی رحمانی (۱۳۸۶)	کمبود نیروی انسانی، امکانات و تجهیزات و از طرفی هماهنگی مقام قضایی، آموزش مرتبط با شغل رؤسای کلانتری‌ها
۴	رضایی‌راد، هندیانی، ذاکراستقامتی (۱۳۸۷)	میزان شناخت شگردهای سارقان، مدیریت کارآگاهان بر صحنه جرم، شناخت ویژگی‌های حوزه مأموریتی، دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی در کشف سرقت منزل مؤثرند.
۵	عبدی، خلعتبری، کامرانی صالح (۱۳۸۷)	موقعیت جغرافیایی، فضاهای مکانی، توان انتظامی، مهاجرت، حمل و نقل مسافری (خوروهای شخصی) در سرقت به عطف مؤثرند.
۶	وزیری‌بک (۱۳۸۸)	اعتیاد، راحت‌طلبی، فقر، عدم کنترل خانواده، بیکاری، عدم آگاهی از مجازات‌ها، فرار از منزل، دوستان، سواد، طلاق، عدم کنترل اجتماعی در سرقت مؤثرند.
۷	رحیمی، ادریسی (۱۳۸۸)	تجربه فرد، کنترل اجتماعی، خودآینه سان افراد، دوری از ارزش‌ها و هنجارهای حاکم، تحصیلات، محل سکونت، مشروبات الکلی، مواد مخدر عوامل مؤثر در سرقت می‌باشند.
۸	مقاتلی، پاکیزه (۱۳۹۰)	عامل زمانی و مکانی در سرقت موتورسیکلت مؤثرند.
۹	بهرامی (۱۳۹۲)	آشناختگی در نظام خانواده، شرایط محیطی و جغرافیایی در سرقت‌های خرد مؤثرند.
۱۰	وروایی، مقیمی، عبادی نژاد، مرادی (۱۳۹۲)	موقیت مکانی، فقدان یا کمبود مراقبت پلیسی، رفتار بزه دیده، عامل زمان، بافت محیطی در سرقت مقرون به آزار مؤثرند.
۱۱	اسرگلزایی، بایاری (۱۳۹۲)	موقعیت جغرافیایی و اقتصادی، عدم کنترل ناوگان مسافری (خودروهای شخصی)، بیکاری، حاشیه‌نشینی، ضعف نظارت و اختلافات خانوادگی،

طلاق، عدم آشنایی مجرمین با عواقب و سنگینی مجازات‌ها و... در سرقت به عنف مؤثرند.		
شناسایی الگوی فضایی و عوامل مؤثر بر نحوه توزیع جرایم مربوط به سرقت در محدوده شهر سنندج و مدیریت علمی جهت کاهش و کنترل جرایم	قنبری، صادقی، آیین‌مقدم (۱۳۹۲)	۱۲
وجود عوامل کالبدی و فعالیت‌های خاص تسهیل‌کننده بزهکاری مانند: میدان، مبلمان شهری، پایانه‌ها، ایستگاه‌ها، معابر و گذرگاه‌ها، بافت‌های فرسوده و کاربری‌های ناسازگار در تسهیل وقوع سرقت مؤثرند.	کلانتری، نظری (۱۳۹۳)	۱۳
عوامل فردی، اجتماعی، محیطی مهمترین عوامل وقوع سرقت از اماکن (مغازه و منزل) هستند و تدابیر پیشگیری وضعی بر کاهش وقوع سرقت مؤثر است.	قاسمی، عالی‌پور (۱۳۹۳)	۱۴
کنترل و مراقبت والدین در مورد دوستان ناباب، کاهش فاصله ارتباطی والدین با فرزندان، از بین بردن فک، مبارزه با رشد بی رویه مشاغل کاذب، ایجاد محیط‌های مناسب ورزشی و پرورش باورهای مذهبی در پیشگیری از سرقت مؤثرند.	اداره مشاوره و مددکاری انتظامی (۱۳۹۳)	۱۵
بررسی شاخص‌های مهم در چهار عامل: فرصت، تهدید، قوت و ضعف منطقه مورد مطالعه را در خصوص و اجرای راهبرد پیشگیری از سرقت موتورسیکلت احصا نموده است و راه پیشگیری از سرقت موتورسیکلت را همکاری و تعامل میان مسئولان و مردم شهر دانسته است.	سلیمی (۱۳۹۳)	۱۶
عوامل اقتصادی: بیکاری، فقر به همراه عوامل اجتماعی و ریسک خطر بر جرایم سرقت و مواد مخدر مؤثرند.	مداح، خیرخواهان (۱۳۹۳)	۱۷
به بررسی اثر توزیع درآمد، تورم، نرخ باسوادی بر میزان سرقت در ایران پرداخته و نابرابری درآمدی و تورم تأثیر مثبت و نرخ باسوادی تأثیر منفی بر میزان سرقت دارد.	آل عمران (۱۳۹۴)	۱۸
بررسی عوامل نظارت مستقیم فروشنده، مساحت فروشگاه و میزان تماس چشمی در وقوع سرقت	رضایی، نیکوکار (۱۳۹۴)	۱۹
عوامل ضعف عملکرد مالکین خودرو، ضعف سیستم‌های ایمنی خودرو، ضعف عملکرد پلیس و ضعف سیستم مانیتورینگ در افزایش وقوع سرقت مؤثرند.	شجاعی (۱۳۹۴)	۲۰
علل شخصی، علل اجتماعی و وضعی در سوق دادن افراد به سوی ارتکاب سرقت مسلحانه مؤثرند و علل وضعی در پیشگیری از ارتکاب سرقت مسلحانه تأثیر دارند.	فیروزی، آقایی جنت‌مکان، باهکیده (۱۳۹۴)	۲۱

با بررسی‌های انجام شده و همچنین مطالعات متون داخلی و خارجی در زمینه عوامل مؤثر بر سرقت، مدل مفهومی پژوهش در قالب شکل (۱) نمایش داده می‌شود.

شکل (۱): مدل مفهومی عوامل مؤثر بر سرقت

در ادامه بر اساس مدل مفهومی نمایش داده شده در شکل (۱) فرضیات پژوهش به صورت ذیل نمایش داده می‌شود.

۳- سؤالات پژوهش

۱- چه عواملی در بروز جرم سرقت در شهر بهبهان مؤثرند؟

۲- اهمیت نسبی این عوامل نسبت به هم چگونه است؟

۴- روش تحقیق

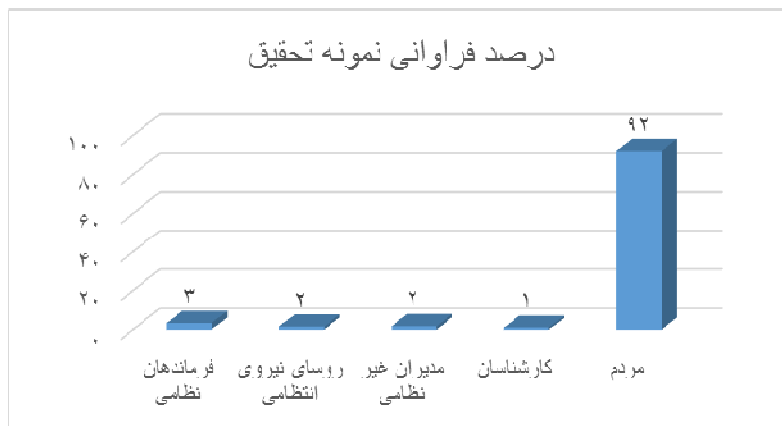
این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی است. در این پژوهش با استفاده از روش پیمایشی با مطالعه‌ی خصوصیات و ویژگی‌های افراد در پنج منطقه استراتژیک مورد مطالعه، بزه سرقت مورد بررسی قرار گرفته است؛ با انتخاب پنج منطقه از مناطق جرم‌خیز شهر بهبهان به عنوان مناطق استراتژیک از جمعیت ۱۰۰۰۰۰ نفری بالای ۲۰ سال این مناطق با استفاده از فرمول کوکران و با احتساب سطح اطمینان ۹۵ درصد حجم نمونه برای پژوهش حاضر ۳۸۴ به دست آمد. اطلاعات با توجه به ماهیت روش، به روش کتابخانه‌ای- میدانی جمع‌آوری شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده، آزمون، فیش، جدول و بانک‌های اطلاعاتی و شبکه‌های کامپیوتری، ماهواره‌ای، مقالات و سایت‌های معتبر بوده است؛ و برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نظر جهت آزمون فرضیه‌ها، از پرسشنامه ۵۱ سوالی و مصاحبه به منظور سنجش نظریه‌های پاسخگویان استفاده شد. جهت بررسی اعتبار پرسشنامه از آمار آلفای کرانباخ استفاده شد و مقدار ضریب آلفا برابر با ۰,۶ محاسبه شد. ضریب محاسبه شده نشانگر میزان همبستگی درونی نسبتاً بالا بین سؤالات کل پرسشنامه است. به عبارت دیگر اعتبار محاسبه شده برای پرسشنامه‌ی مذکور نشانگر اعتبار نسبتاً بالای این آزمون است. روش استخراج داده‌ها به علت اینکه سطوح اندازه‌گیری داده‌ها در سطح رتبه‌ای است و به استناد آمار نرمالیته (کالماگورف اسمینروف) نشان داده شده است که توزیع داده‌ها نرمال نیست و داده‌ها فراوانی هستند پس جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق از آمار خی دو یک متغیره استفاده شده است.

۵- اطلاعات دموگرافیک نمونه تحقیق

جامعه آماری تحقیق حاضر را عموم مردم و مسولین شهر بهبهان تشکیل داده‌اند. نمونه مورد نظر شامل ۳۸۰ نفر از عموم مردم و مسولین است مطابق جدول (۲) و نمودار (۱) فرماندهان نظامی ۳/۴، روسای نیروی انتظامی ۱/۶، مدیران غیر نظامی ۱/۸، کارشناسان ۱/۱، مردم ۹۲/۱ درصد می‌باشند که به جهت عدم دسترسی به سارقین محبوس بخش اعظم آن را مردم تشکیل می‌دهند.

جدول (۲): فراوانی و درصد فراوانی نمونه تحقیق

گروه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
فرماندهان نظامی	۱۳	۳/۴
رؤسای نیروی انتظامی	۶	۱/۶
مدیران غیر نظامی	۷	۱/۸
کارشناسان	۴	۱/۱
مردم	۳۵۰	۹۲/۱
کل	۳۸۰	۱۰۰

نمودار (۱) درصد فراوانی گروه‌های نمونه تحقیق

۶- یافته‌ها

سوال ۱- چه عواملی در بروز جرم سرقت در شهر بهبهان مؤثرند؟

به منظور پاسخگویی به این سؤال پس از انجام دادن تحلیل عاملی اکتشافی ۱۵ عامل شناسایی شد که در پنج دسته عوامل کلی فرهنگی، فردی، محیطی، اقتصادی و اجتماعی جای می‌گیرند که نتیجه آن در جدول (۳) آورده شده است.

جدول (۳): عوامل مؤثر بر سرقت به همراه شاخص‌ها و نتایج

ردیف	عامل	شاخص‌ها	نتایج X^2 محاسبه شده
۱	فرهنگی	پایین بودن مشارکت مردمی	۱۷۲/۱۶
		عدم آگاهی از قوانین	۱۸۶/۷۶
		وجود افراد شرور و سابقه‌دار در محل سکونت	۱۴۱/۰۵
۲	فردی	ضعف باورهای مذهبی	۵۷/۶۰
		طمع و زیاده‌خواهی	۱۰۳/۲۸
۳	محیطی	عادت و تفریح و سرگرمی	۸۰/۶۳
		نبود روشنایی کافی	۱۱۹/۱۱
		میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت	۲۹۶/۷
۴	اقتصادی	نبود پارکینگ کافی	۱۴۳/۳۳
		بیکاری	۱۷۹/۰۱
		نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات	۴۱۳/۷۶
۵	اجتماعی	فقر	۱۶۳/۹
		مهاجرت	۳۱۰/۶۱
		اعتیاد	۴۰۶/۲۸
		عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری	۲۲۲/۳۶

با توجه به نتایج جدول (۳) جهت بررسی تفاوت فراوانی‌های مشاهده شده در سطوح مختلف میزان تاثیر عوامل وقوع سرقت در شهرستان بهبهان، از آمار خي دو یک متغیره استفاده شد، X^2 محاسبه شده برای عوامل مورد بررسی عبارتند از: پایین بودن مشارکت مردمی (۱۷۲/۱۶)، عدم آگاهی از قوانین (۱۸۶/۷۶)، وجود افراد

شور و سابقه‌دار در محل سکونت (۱۴۱/۰۵)، ضعف باورهای مذهبی (۵۷/۶۰)، طمع و زیاده‌خواهی (۱۰۳/۲۸)، عادت و تفریح و سرگرمی (۸۰/۶۳)، نبود روشنایی کافی (۱۱۹/۱۱)، میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت (۲۹۶/۷)، نبود پارکینگ کافی (۱۴۳/۳۳)، بیکاری (۱۷۹/۰۱)، نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات (۴۱۳/۷۶)، فقر (۱۶۳/۹)، مهاجرت (۳۱۰/۶۱)، اعتیاد (۴۰۶/۲۸)، عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری (۲۲۲/۳۶).

سؤال ۲- اهمیت نسبی این عوامل نسبت به هم چگونه است؟

پس از مشخص شدن عوامل مؤثر بر سرقت در شهرستان بهبهان، با امتیازدهی به اولویت‌های انتخاب شده از سوی پاسخگویان، اهمیت هر یک از عوامل از طریق مقایسه امتیازات کسب شده مشخص شد که در جدول (۴) مشاهده می‌شود.

جدول (۴): اولویت‌بندی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر سرقت در شهرستان بهبهان

ردیف	عوامل	نتایج X^2 محاسبه شده
۱	نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات	۴۱۳/۷۶
۲	اعتیاد	۴۰۶/۲۸
۳	مهاجرت	۳۱۰/۶۱
۴	میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت	۲۹۶/۷
۵	عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری	۲۲۲/۳۶
۶	عدم آگاهی از قوانین	۱۸۶/۷۶
۷	بیکاری	۱۷۹/۰۱
۸	پایین بودن مشارکت مردمی	۱۷۲/۱۶
۹	فقر	۱۶۳/۹
۱۰	نبود پارکینگ کافی	۱۴۳/۳۳
۱۱	وجود افراد شور و سابقه‌دار در محل سکونت	۱۴۱/۰۵
۱۲	نبود روشنایی کافی	۱۱۹/۱۱
۱۳	طمع و زیاده‌خواهی	۱۰۳/۲۸
۱۴	عادت و تفریح و سرگرمی	۸۰/۶۳
۱۵	ضعف باورهای مذهبی	۵۷/۶۰

پس از شناسایی ۱۵ عامل مؤثر بر سرقت در شهر بهبهان، از دید پاسخگویان به اولویت‌بندی این عوامل پرداخته شد که بر اساس امتیاز حاصل از یافته‌ها به ترتیب اولویت عبارتند از: نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات، اعتیاد، مهاجرت، میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت، عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری، عدم آگاهی از قوانین، بیکاری، پایین بودن مشارکت مردمی، فقر، نبود پارکینگ کافی، وجود افراد شرور و سابقه‌دار در محل سکونت، نبود روشنایی کافی، طمع و زیاده‌خواهی، عادت و تفریح و سرگرمی، ضعف باورهای مذهبی.

۷- نتیجه‌گیری و پیشنهادات

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل وقوع سرقت در شهر بهبهان انجام شده است. مطابق یافته‌های حاصل از پژوهش عوامل مختلفی از جمله عوامل فرهنگی، فردی، محیطی، اجتماعی و اقتصادی در وقوع سرقت در شهر بهبهان مؤثرند که از این میان برخی از شاخه‌های هریک از عوامل پیش گفته مورد توجه بیشتر بوده و بیشترین تأثیر را دارا می‌باشند که از این میان ۱۵ عامل شناخته شد که عبارتند از: پایین بودن مشارکت مردمی، عدم آگاهی از قوانین، وجود افراد شرور و سابقه‌دار در محل سکونت، ضعف باورهای مذهبی، طمع و زیاده‌خواهی، عادت و تفریح و سرگرمی، نبود روشنایی کافی، میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت، نبود پارکینگ کافی، بیکاری، نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات، فقر، مهاجرت، اعتیاد، عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری.

پس از شناسایی ۱۵ عامل مؤثر بر سرقت در شهر بهبهان، از دید پاسخگویان به اولویت‌بندی این عوامل پرداخته شد که اولین و مهم‌ترین عامل مؤثر بر سرقت نبود شرایط اشتغال و نابرابری در توزیع عادلانه امکانات، دومین عامل مهم اعتیاد و سومین عامل مهم مهاجرت به شهر بهبهان می‌باشد، و سایر عوامل به ترتیب اولویت عبارتند از: میزان حفاظت و سیستم‌های ضد سرقت، عدم گزارش جرم به مقامات قضایی و دادگستری، عدم آگاهی از قوانین، بیکاری، پایین بودن مشارکت مردمی،

فقر، نبود پارکینگ کافی، وجود افراد شرور و سابقه‌دار در محل سکونت، نبود روشنایی کافی، طمع و زیاده‌خواهی، عادت و تفریح و سرگرمی، ضعف باورهای مذهبی.

جهت توفیق بیشتر در امر پیشگیری و کاهش سرقت در شهر بهبهان پیشنهادات و راهکارهای نگارنده در این زمینه به شرح ذیل درج می‌شود:

- ایجاد بستر اشتغال برای جوانان در سطح شهر و توزیع عادلانه امکانات اشتغال و رفع معضل بیکاری.

- آموزش قوانین به شهروندان از طریق بروشورها و تدریس در مدارس و دانشگاه‌ها امکان آگاهی کلی افراد از حقوق اساسی و اولیه خود و انواع جرایم و شیوه‌های رسیدگی در محاکم را از زبان افراد متخصص و آگاه یا متولیان مربوطه همچون پلیس، قضات و غیره فراهم آورند، همچنین اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی توسط پلیس در زمینه نصب سیستم‌های ایمنی مثل دزدگیر، درب ضد سرقت، دوربین مداربسته و...

- جلب مشارکت مردمی و ایجاد فرهنگ تعامل و این حس که مردم خود را مالک شهر بدانند به شکلی که این شعار در آن‌ها نهادینه شود که من مالک شهر و شهر مالک من است و حس مسئولیت را در شهروندان افزایش داد چرا که ایجاد امنیت پایدار بدون تعامل و همبستگی مردم امکان پذیر نیست.

- ایجاد کمیته‌های مشورتی شهروندان با حضور ریاست پلیس و مسولین نهادهای دولتی و غیر دولتی و با شرکت کلیه معتمدین محل، امامان جماعت، رؤسای اصناف و مجتمع‌های تجاری و مسکونی در محله‌ها و گروه‌های علاقه‌مند به حل و فصل مسائل ناشی از بزهکاری، جهت مشورت و رایزنی، آگاه‌سازی، اطلاع‌رسانی و آموزش اقدامات پیشگیرانه، که موجب انسجام و همکاری مؤثر در پیشگیری از وقوع جرایم در سطح شهر شود.

- به کارگیری نگهبان محله در سطح شهر می‌تواند موجب کاهش سرقت‌ها و ایجاد حس امنیت در محله‌ها شود این نوع مشارکت در مناطقی از کشور در سایر شهرها اجرا شده و نتایج خوبی را به همراه داشته است. اجرای طرح نگهبان محله

در مناطق مختلف شهر به خصوص مناطق جرم‌خیز می‌توان باری را از روی دوش پلیس برداشت چرا که قطعاً سازمان پلیس با امکانات و نیروی انسانی محدود نمی‌تواند همه نقاط کور را تحت پوشش امنیتی قرار دهد همچنین می‌تواند به عنوان پلی میان مردم و پلیس بوده و موجب تعامل و ایجاد روحیه‌ی مشارکتی در امر پیشگیری و حل مشکلات شهری گردد.

- تعامل و نظارت پلیس بر اتحادیه‌ها و اصناف مختلف در سطح شهر، از طریق نظارت کنترل بر استفاده از تجهیزات ضدسرقت و ایمنی می‌تواند موجب افزایش خطرات ارتکاب جرم و افزایش امکان دستگیری شود. در سطح شهرستان بهبهان این نظارت و سرکشی برای نظارت بر استفاده از تجهیزات ضد سرقت فقط در صنف طلافروشی وجود دارد. لذا با توجه به موفقیت نسبی این امر می‌توان همین نوع نظارت را بر همه اصناف اجرا کرد.

- شهرداری با ساخت پارکینگ عمومی در مناطق مختلف سطح شهر به ویژه در جوار بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها و فرهنگ‌سازی در بین مردم به استفاده از پارکینگ عمومی به جای پارک نمودن خودرو و موتورسیکلت در محل‌های تاریک و جرم‌خیز، گام مؤثری در کاهش سرقت موتورسیکلت و وسایل خوردو بردارند.

منابع

الف- کتاب

- ۱- صبری، نورمحمد، (۱۳۷۸)، «جرم سرقت در حقوق کیفری ایران و اسلام»، تهران، انتشارات ققنوس، چاپ اول.
- ۲- معین، محمد، (۱۳۸۱)، «فرهنگ فارسی»، جلد اول، تهران، انتشارات امیرکبیر، چاپ نوزدهم.

ب-مقاله

- ۳- آل‌عمران، رویا، آل‌عمران، علی، (۱۳۹۴)، ارزیابی درآمد، تورم و نرخ با سواد بر میزان سرقت، مجله پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، شماره ۱۰، اصفهان، دانشگاه اصفهان، ص ۸۷ - ۱۰۰.

- ۴- اداره مشاوره و مددکاری انتظامی، (۱۳۹۳)، طرح تحقیقاتی، "بررسی علل و عوامل مؤثر بر سرقت"، همدان، روزنامه پیام همدان.
- ۵- بهرامی، مهدی، (۱۳۹۲)، عوامل مؤثر بر سرقت‌های خرد در شهرستان بندرعباس، فصلنامه دانش انتظامی هرمزگان، دوره چهارم، شماره ۶، تهران، فرماندهی انتظامی استان هرمزگان، ۶۴-۹۴.
- ۶- رحیمی، مهدی، ادریسی، افسانه، (۱۳۸۹)، بررسی عوامل مؤثر بر سرقت (نوجوانان محبوس در کانون اصلاح و تربیت استان تهران در سال ۱۳۸۸)، نشریه مطالعات امنیت اجتماعی، دوره جدید، شماره ۲۳، تهران، معاونت اجتماعی نیروی انتظامی، ص ۸۰-۱۱۷.
- ۷- رضایی، مریم، نیکوکار، علی، (۱۳۹۴)، شناسایی عوامل مؤثر در سرقت‌های خرد در شهر بیرجند، فصلنامه دانش انتظامی خراسان جنوبی، دوره دوم، شماره ۱۲، بیرجند، دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان خراسان جنوبی، ص ۶۰-۷۱.
- ۸- رضایی‌راد، مجید، هندیانی، عبدالله، ذاکراستقامتی، محمدرضا، (۱۳۸۸)، عوامل مؤثر بر کشف سرقت منزل در فرماندهی نیروی انتظامی تهران بزرگ، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی، سال چهارم، شماره سوم، تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد دانشکده علوم انتظامی، ص ۳۶۴-۳۸۳.
- ۹- سرگلزائی، ابراهیم، بایاری، عبدالرضا، (۱۳۹۲)، بررسی وضعیت سرقت‌های به عنف شهر بندرعباس و عوامل مؤثر بر وقوع آن در سال‌های ۹۲-۱۳۹۱، فصلنامه دانش انتظامی هرمزگان، دوره چهارم، شماره ۸، تهران، فرماندهی انتظامی استان هرمزگان، ص ۶۴-۹۷.
- ۱۰- سلیمی، اکبر، (۱۳۹۳)، پیشگیری از سرقت موتور سیکلت از طریق مدیریت راهبردی مطالعه موردی: شهر کاشمر، فصلنامه دانش انتظامی خراسان رضوی، دوره ششم، شماره ۲۵، مشهد، فرماندهی انتظامی استان خراسان رضوی، ص ۸۷-۱۱۸.

- ۱۱- شجاعی، فرج، (۱۳۹۴)، عوامل مؤثر بر افزایش سرقت خودرو و ارائه راهکارهای پیشگیری، فصلنامه کارآگاه، دوره دوم، شماره ۳۰، تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس آگاهی ناجا، ص ۱۱۳-۱۳۰.
- ۱۲- عبدی، توحید، خلعتبری، عبدالحسن، کامرانی صالح، بخش‌علی، (۱۳۸۷)، عوامل مؤثر بر وقوع سرقت‌های به عنف در شهرستان کرج، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال سوم، شماره اول، تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد دانشکده علوم انتظامی، ص ۶۴-۷۸.
- ۱۳- علی‌رحمانی، یاسین، (۱۳۸۶)، موانع موفقیت کلانتری‌های تهران بزرگ در پیشگیری از سرقت و راهکارهای رفع آن، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال دوم، شماره دوم، تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، ص ۵۳-۷۴.
- ۱۴- علی‌وردی‌نیا، اکبر، (۱۳۸۳)، تحلیل اجتماعی سرقت در ایران، مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال اول، شماره ۲، مشهد، ص ۱۶۵-۱۹۶.
- ۱۵- فیروزی، مصطفی، آقای جنت‌مکان، حسین، باهکیده، فریدون، (۱۳۹۴)، تحلیل جرم شناختی سرقت‌های مسلحانه اهواز، فصلنامه کارآگاه، دوره دوم، شماره ۳۰، تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس آگاهی ناجا، ص ۱۳۱-۱۵۱.
- ۱۶- قاسمی، مسعود، عالی‌پور، حمیدرضا، (۱۳۹۳)، تأثیر اتخاذ تدابیر پیشگیرانه وضعی بر وقوع سرقت از اماکن، فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، دوره نهم، شماره ۳۶، تهران، دانشکده علوم و فنون اطلاعات و آگاهی دانشگاه علوم انتظامی امین، ص ۵۱-۷۲.
- ۱۷- قنبری، محمد، صادقی، لقمان، آیین‌مقدم، فاطمه، (۱۳۹۲)، مدیریت کانون‌های جرم‌خیز سطح شهر سنندج با استفاده از سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS)، مطالعه موردی: جرایم مرتبط با سرقت، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی،

سال هشتم، شماره سوم، تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد دانشکده علوم انتظامی، ص ۴۰۸-۴۲۵.

۱۸- قهرمانی، علی اکبر، کوه آراء، مسعود، (۱۳۸۶)، "بررسی عوامل انتظامی مؤثر بر سرقت اماکن تجاری شهر شیراز"، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال دوم، شماره سوم، تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، ص ۱۵۵-۱۶۸.

۱۹- کلانتری، محسن، نظری، عزیز، (۱۳۹۳)، آسیب شناسی عوامل محیطی، کالبدی تسهیل کننده ارتکاب بزهکاری در مناطق شهری: مورد مطالعه: جرایم کیف قاپی، جیب‌بری و باج‌گیری (سرقت به عنف) در مناطق ۱۱ و ۱۲ شهر تهران، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ۳۲ تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، ص ۳۳-۵۲.

۲۰- مداح، مجید، خیرخواهان، ابراهیم، (۱۳۹۳)، بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم در بین مجرمان سرقت و مواد مخدر، فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، شماره ۳۶، تهران، دانشکده علوم و فنون اطلاعات و آگاهی دانشگاه علوم انتظامی امین، ص ۹-۲۶.

۲۱- مقاتلی، نیما، پاکیزه، علی، (۱۳۹۰)، راهکارهای پیشگیری از سرقت موتورسیکلت در شهرستان دشتستان در سال ۱۳۹۰، فصلنامه دانش انتظامی، سال چهاردهم، شماره چهارم، تهران، دانشگاه علوم انتظامی امین، معاونت پژوهش، ص ۱۱۸-۱۴۳.

۲۲- وروایی، اکبر، مقیمی، مهدی، عبادی‌نژاد، محمد، مرادی، غلامرضا، (۱۳۸۹)، بررسی عوامل مؤثر بر وقوع سرقت‌های مقرون به آزار در شهرستان بندرعباس، فصلنامه دانش انتظامی، سال سیزدهم، شماره سوم، تهران، دانشگاه علوم انتظامی امین، معاونت پژوهش، ص ۱۳۶-۱۶۸.